

2. Тихонов В.Н. Идеи П.Д.Юркевича о государстве и праве в контексте современности : Монография / МВД Украины, Луган. акад. внутр. дел им. 10-летия независимости Украины; [Научн. ред. д-р юрид. наук, проф. О.Ф.Скакун]. Луганск : РИО ЛАВД, 2003. 304 с.

3. Юркевич П. Історія філософії права. Конспект лекцій ординарного професора П.Д. Юркевича. Москва, 1868. / Переклад з рос. *Юркевич П. Історія філософії права. Філософія права. Філософський щоденник*. Київ : Ред журналу «Український світ», 1999. С. 14–230.

4. Магац Т. Философско-правовые идеи в трудах Памфила Юркевича и их влияние на формирование философии права как науки. URL: <http://legeasiviata.in.ua/archive/2017/1-2/27.pdf>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-271-8-77>

РОЗВИТОК ПРОЦЕДУРИ ВЗАЄМНОГО УЗГОДЖЕННЯ ЩОДО УНИКНЕННЯ ПОДВІЙНОГО ОПОДАТКУВАННЯ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Тимченко Л. Д.

*доктор юридичних наук, професор,
головний науковий співробітник відділу дослідження
міжнародної податкової конкуренції
Науково-дослідного інституту фінансової політики
Державного податкового університету
м. Ірпінь, Україна*

Кононенко В. П.

*доктор юридичних наук,
доцент кафедри міжнародних відносин,
міжнародної інформації та безпеки
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
м. Харків, Україна*

Європейська рада 23.06.2022 р. ухвалила рішення про надання Україні статусу кандидата на членство в Європейському Союзі (далі – ЄС). Це історичне рішення відкриває перед Україною широкі можливості та водночас покладає на українську владу додаткові зобов'язання щодо виконання вимог з адаптації законодавства України до права Європейського Союзу та здійснення докорінних політичних, соціально-економічних, правових та інституційних реформ, спрямованих на розбудову розвинутої і сталої демократії та ринкової економіки [1].

В Постанові Верховної Ради України «Про Звернення Верховної Ради України до держав-членів Європейського Союзу та інституцій Європейського Союзу щодо підтримки надання Україні статусу країни-кандидата на вступ до ЄС» від 19.06.2022 р., йдеться, що надання Україні статусу кандидата та подальша інтеграція до ЄС стане важливим кроком для побудови мирної та процвітаючої Європи [2].

Верховна Рада України закликала національні парламенти, уряди держав-членів та інституції ЄС сприяти відбудові України, зокрема пошкоджених та зруйнованих внаслідок збройної агресії росії проти України об'єктів інфраструктури, медичних установ, житла та шкіл, а також продовженню процесу модернізації держави з метою подальшого поглиблення політичної та економічної інтеграції України з Європейським Союзом [2].

Як зазначено в ч 2 ст. 127 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, кожна Сторона докладає необхідних зусиль для забезпечення впровадження міжнародних стандартів регулювання та нагляду у сфері фінансових послуг та для боротьби з ухиленням від сплати податків на всій її території [3].

Поштовхом для активнішого формування наднаціональної законодавчої бази стосовно уніфікації податкових механізмів учасників євроінтеграції стало завершення формування єдиного внутрішнього ринку. Також, з метою створення сприятливих передумов для поглиблення інтеграції та активізації транскордонної інвестиційної діяльності ще в 1990 р. було ухвалено дві директиви щодо гармонізації корпоративного оподаткування, котрі набрали чинності в 1992 р.: Директиву Ради 90/434/ЄЕС щодо спільної системи оподаткування, що застосовується у випадках злиття, поділу, переведення активів та обміну акціями, коли товариства знаходяться в межах юрисдикції різних країн-учасниць і Директиву Ради 90/435/ЄЕС щодо спільної системи оподаткування, яка застосовується до материнських і дочірніх компаній, які знаходяться в межах юрисдикції різних країн-учасниць. Ці директиви усунули можливість багаторазового оподаткування прибутку транснаціональної компанії за рахунок дотримання країнами, в яких знаходяться материнські компанії, низки податкових норм [4, с. 13-14]. У 1990 р. також була ухвалена Конвенція про уникнення подвійного оподаткування у зв'язку з коригуванням прибутків пов'язаних осіб (Арбітражна конвенція). Ця Конвенція регламентувала механізми уникнення подвійного оподаткування та полегшила пошук взаємоприйнятних рішень спірних питань, котрі виникають між податковими органами країн ЄЕС (ЄС) при оцінці активів пов'язаних осіб та компаній, які зливаються [4, с. 14].

Проблема уникнення подвійного оподаткування є важливою для України не тільки з огляду на її прагнення інтегруватись до ЄС, як

зазначено в Рекомендаціях з реалізації Плану дій з BEPS¹ (мінімальні стандарти) Міністерства фінансів України, усунення можливостей для міжнародного ухиляння від сплати податків та уникнення оподаткування, а також ефективно та дієво запобігання подвійному оподаткуванню є важливими для розбудови міжнародної податкової системи, що підтримує економічне зростання та стійку глобальну економіку [5].

Взаємодомовленість країн про запровадження заходів, розроблених для урегулювання питань в сфері оподаткування згідно з Планом дій щодо розмивання оподаткованої бази й виведення прибутку з-під оподаткування (BEPS), повинне створювати базу з уникнення подвійного оподаткування.

План дій BEPS – це міжнародний проект Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та країн G20 з розробки заходів протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування [6]. Тому невід’ємною складовою роботи з питань Плану дій BEPS є вдосконалення механізмів урегулювання процедури взаємного узгодження.

Відповідні положення містяться в ст. 25 Модельної податкової конвенції ОЕСР та ст. 25 Типової конвенції ООН про уникнення подвійного оподаткування у відносинах між розвиненими державами та державами, що розвиваються передбачають механізм, незалежний від звичайних засобів правового захисту, доступних за внутрішнім законодавством, за допомогою якого компетентні органи договірних сторін можуть розв’язувати розбіжності чи труднощі щодо тлумачення чи застосування Конвенції за взаємною згодою.

Процедура досягнення взаємної домовленості є критично важливою для належного застосування та тлумачення податкових угод, зокрема, щоб забезпечити права платників податків, які мають право на пільги за угодою, чи не підлягають оподаткуванню в будь-якій з держав-договірних сторін.

Експерти ОЕСР зазначають, що взаємоузгоджувальна процедура на основі договорів про уникнення подвійного оподаткування «дозволяє уповноваженим сторонам (компетентним органам) від урядів договірних держав взаємодіяти з наміром вирішення міжнародного податкового спору. Такі спори включають як подвійне оподаткування (юридичне і економічне), так і неузгодження в тлумаченні та застосуванні податкового договору» [7, р. 8].

Сутність взаємоузгоджувальної процедури М. Ломбардо визначає як спеціальний механізм за рамками внутрішнього права для вирішення спорів на взаємній основі, тобто шляхом укладення угоди між компетентними органами договірних держав у випадках, якщо податок стягується або може бути стягнуто не у відповідності з положеннями податкового договору, з метою забезпечення узгодженого застосування

---

¹ BEPS – від англ. «Base Erosion and Profit Shifting».

та тлумачення відповідного податкового договору в обох договірних державах [7, р. 459]. Відповідно до ст. 108-1.1.1. Податкового кодексу України, якщо особа вважає, що в результаті дії або рішення контролюючого органу України або відповідного органу влади іншої країни вона піддається чи піддаватиметься оподаткуванню, що не відповідає положенням міжнародного договору України про уникнення подвійного оподаткування, вона може, незалежно від засобів правового захисту, передбачених цим Кодексом, подати заяву про розгляд справи за процедурою взаємного узгодження в відповідному порядку [8].

Як зазначає М. Кармаліта, в умовах російсько-української війни, коли руйнується інфраструктура, знищуються домівки, гинуть українські військові та мирні жителі, ускладнюються або навіть розриваються торговельні зв'язки, активність багатьох платників податків максимально обмежується. Тому гостро стоїть питання податкових стимулів і дерегуляції економічної діяльності [9, с. 569]. Отже, процедура взаємного узгодження сприяє не тільки уникненню подвійного оподаткування, усуненню можливостей для міжнародного ухиляння від сплати податків, але й захисту інтересів суб'єктів підприємництва і дерегуляції економічної діяльності. А також є важливим для розбудови міжнародної податкової системи, що підтримує економічне зростання та стійку глобальну економіку.

Література:

1. Про деякі заходи щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції: Постанова Верховної Ради України від 29 липня 2022 р. № 2483-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2483-20#Text> (дата звернення: 26.09.2022).

2. Про Звернення Верховної Ради України до держав-членів Європейського Союзу та інституцій Європейського Союзу щодо підтримки надання Україні статусу країни-кандидата на вступ до ЄС: Постанова Верховної Ради України від 19.06.2022 № 2298-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2298-20#Text> (дата звернення: 26.09.2022).

3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#n204 (дата звернення: 26.09.2022).

4. Крисоватий А. І. Податкові трансформації в ЄС та податкова політика України в контексті євроінтеграції : монографія / А. І. Крисоватий, В. М. Мельник, Т. В. Кошук; за ред. д.е.н., проф. А. І. Крисоватого. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 236 с.

5. Рекомендації з реалізації Плану дій з BEPS (мінімальні стандарти). URL: [https://www.mof.gov.ua/storage/files/2017_Roadmap_BEPS_UKRAINE_ua\(1\).pdf](https://www.mof.gov.ua/storage/files/2017_Roadmap_BEPS_UKRAINE_ua(1).pdf). (дата звернення: 20.09.2022).

6. План дій BEPS. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/2020_BEPS.pdf (дата звернення: 26.09.2022).

7. Lombardo, M. The Mutual Agreement Procedure (Art. 25 OECD MC) – A Tool to Overcome Interpretation problems? Fundamental Issues and Practical Problems in Tax Treaty Interpretation. Ed. by M. Schilcher and P. Wening. Wien: LINDE, 2008. P. 457–480.

8. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 26.09.2022; 26.09.2022).

9. Кармаліта М. Процедура попереднього узгодження ціноутворення у контексті динамічного розвитку міжнародного оподаткування. Фінанси, економіка, право vs війна [Електронне видання]: збірник тез Міжнародного конгресу (м. Ірпінь, 27 квітня 2022 р.). Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. С. 567-570.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-271-8-78>

ДЕКІ ПИТАННЯ ЩОДО КАТЕГОРІЇ «ВІРТУАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ» У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Токарева В. О.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права*

*Національного університету «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

У філософії зазначається, що інформаційно комунікативні технології значною мірою розширили можливості для конструювання особою власного образу, іміджу, біографії, ідентичності. Принципові плюралістичність, фрагментарність, децентрація, наповненість симулякрами сучасного інформаційного суспільства розмивають, розчиняють ідентичність людини в багатьох значеннях, заганняючи його в безвихідь нескінченної низки пошуку, набуття та втрати самості [1].

Простір Інтернету надав особам можливість видавати себе за будь-кого, що дозволяє спілкуватися майже з будь-ким у світі, надіваючи різні маски, визначаючи різні ролі та обираючи різні ідентичності. Віртуальна особа представляє собою певною мірою гру, попри не завжди така гра своєї ролі [2].

Безумовно, віртуальна особа формується як самостійна та може не співпадати з суб'єктом реальних правовідносин. Для позначення образу який не має оригіналу або який втратив його з часом, французькі філософи Ж Дельоз, Бодрійяр пропонують застосовувати термін симулякр.